

NIEUWE BOEKEN EN GRAMMOFOONPLATEN

Biologische Studien am Alpensegler

De ook bij vele Nederlandse ornithologen bekende Hans Arn heeft in zijn boek over de *Alpengierzwaluw* zijn waarnemingen en ervaringen over een periode van 25 jaar vastgelegd en daarmee overduidelijk bewezen, wat een volhardende amateur kan bereiken voor de vermeerdering van de kennis over de vogels. Elk facet van het leven der soort is behandeld. Arn deed zijn waarnemingen hoofdzakelijk in twee kolonies in Solothurn (in de Jesuitenkirche en in de Bieltor). Degenen die daar met hem een bezoek brachten kennen het moeilijke werk in de hanebalken, maar ook zijn enthousiasme. Hij genoot van zijn studie, dat blijkt ook telkens in zijn boek, dat mede daardoor geen droog verhaal is geworden. Door een zeer nauwkeurige administratie van nesten en vogels konden aankomst- en vertrekdata, dagritme, aantallen jongen en hun levenskansen, geluiden enz. worden nagegaan. Ook de vliegmethodes, nest- en vogelparasieten en de samenstelling van het voedsel zijn uitvoerig beschreven.

Toch kon nog niet op alle vragen een antwoord worden gegeven. De verzamelde ringgegevens laten ons nog raden naar overwinteringsgebieden en trekwegen. Belangwekkend zijn ook de vergelijkingen met de gewone *gierzwaluw*. De *Alpengierzwaluw* overnacht op de nestplaatsen en niet in de lucht. De soort komt eerder en vertrekt later dan de gewone *gierzwaluw*, de broedtijd is langer en hij zoekt per dag gedurende kortere tijd voedsel.

Het is duidelijk dat hier een schat van gegevens is verzameld over een doorgaans moeilijk te observeren soort. Vele tabellen, grafieken en foto's illustreren deze belangwekkende monografie.

G. M.

Hans Arn-Willit: *Biologische Studien am Alpensegler*. Uitg. Voigt Schild A.G., 1960, 204 blz., gefl. Prijs Zw. frs. 19.60.

The Isle of May

Met het boek van Dr. W. J. Eggeling is een nieuw standaardwerk aan de uitgebreide Engelse eiland-literatuur toegevoegd. De auteur, die dit eiland, in de Firth of Forth aan de Schotse oostkust, van kinds af aan kent en lief heeft, beschrijft in de eerste hoofdstukken een lange en interessante kerkelijke en burgerlijke geschiedenis van het eiland.

Niet minder romantisch is de historie van vogelwaarnemingsstation dat hier opgericht werd door een groep Edinburgse schooljongens en later het eerste gezamenlijk bezette waarnemingsstation in Groot Brittannië werd. Het grootste deel van het boek handelt over het werk op dit station, met vele wetenswaardigheden over het broed- en trekvoegels van het eiland May. De vogeltrek en de aldaar bereikte ringresultaten worden uitgebreid besproken met interessante foto's, kaartjes en opgaven van vele terugmeldingen.

Behalve ornitholoog is de schrijver ook botani-

cus en hij schenkt enige aandacht aan de daar groeiende planten, varens, mossen, levermossen, korstmossen en paddestoelen. Een bloemlezing uit het jaarnaal van het station wordt de lezer niet onthouden. Vijf en dertig prachtige foto's, en vele pentekeningen, voor een groot deel van vogels, dragen er niet weinig toe bij een prachtige indruk van dit eiland te krijgen.

De schrijver is er volkomen in geslaagd de historie en de systematiek te combineren met een prettig leesbaar verhaal over dit eiland. Een prachtig verzorgde literatuurslijst, een lijst van waargenomen vogels en van plaatsnamen op het eiland maakt het boek nog waardevoller.

Hoe lang zal het nog duren voordat ook in ons land een dergelijk station kans van slagen zal hebben? Het is gebleken dat niet alleen in Engeland deze stations zeer geapprecieerd worden, maar in vrijwel alle andere Westeuropese landen goede resultaten boeken.

J. T.

W. J. Eggeling: *The Isle of May. A Scottish Nature Reserve*. Foreword by V. C. Wynne-Edwards. Oliver & Boyd Ltd., Edinburgh & London 1960. Prijs 30/.

A Gathering of Shore Birds

Dit is een van die voor ons zelfs na de revaluatie bijna onbetaalbare boeken, zoals ze in de Ver. Staten herhaaldelijk met zorg en toewijding worden gepubliceerd. Henry Marion Hall is de auteur, Roland C. Clement voerde de redactie en verzorgde „additions”, John Henry Dick tekende de bijzonder fraaie illustraties.

Uiteraard worden er in zo'n boek voor het grootste deel vogelsoorten besproken, waar de Westeuropese vogelaar dicht bij huis nimmer of slechts hoogst zelden mee in contact komt. Maar vele daarvan zijn toch nauwe verwanten van onze steltlopers en plevieren, een aantal komt zowel bij ons als in het behandelde gebied voor en tenslotte is er aan het eind van het boek zelfs een lijstje van Europese soorten opgenomen, die min of meer geregeld aan de andere zijde van de Atlantische Oceaan verschijnen. (Uiteraard ontbreekt ook niet een lijstje — waarschijnlijk inmiddels alweer verouderd — van Noordamerikaanse soorten, die met toenemend enthousiasme naar onze zijde oversteken.)

Natuurlijk maken de Amerikanen het ons weer moeilijk, door b.v. de *gauwe franjepoot Lobipes lobatus* te noemen, maar daar is nog wel uit te komen. De behandeling der soorten is erg aantrekkelijk, doordat feitelijke gegevens en persoonlijke ervaringen van de auteur(s) op plezierige wijze zijn vermengd. Aan wie niet tegen de prijs op ziet, kan dit boek, waarin 57 soorten uitvoerig worden behandeld en vele andere genoemd, warm worden aanbevolen. Een prachtige „geschenboek”!

K. Z.

Henry Marion Hall: *A Gathering of Shore Birds*. The Devin-Adair Company, New York, 1960. (Imp. Kirberger en Kesper, Amsterdam. Prijs f 39.80.)

Bird Photography as a Hobby

Het in 1944 verschenen boekje „The Art of Bird Photography” van Eric Hosking en Cyril Newberry was niet alleen uitverkocht maar, zoals de auteurs zelf in het voorwoord van hun nieuwe publicatie opmerken, ook verouderd, o.a. doordat nieuwe snelle (kleuren)films beschikbaar zijn gekomen en de kleinbeeldfotografie zelfs in de ogen van mensen als Hosking genade heeft gevonden. Vandaar een nieuw boekje, nu onder de titel „Bird Photography as a Hobby” dat, hoe kan het anders als deze auteurs er voor tekenen, een voortreffelijke handleiding is voor wie zich met deze liefhebberij willen gaan bezig houden.

Er wordt in de kringen van de vogelbeschermers zeer verschillend geoordeeld over de vogelfotografie. Eric Hosking (zelf vice-president van de „Royal Society for the Protection of Birds”) legt er terecht de nadruk op, dat het verwerven van een plaatje nooit ten koste van het legsel mag gaan. Dat dit toch wel eens gebeurd is veelal een gevolg van gebrek aan ervaring (welk euvel dit boekje kan verhelpen) en ook wel van gebrek aan tijd.

De moderne, betrekkelijk goedkope teledenzen voor kleinbeeldcamera's kunnen niet alleen de gevaren voor verstoring van broedsels in belangrijke mate beperken, maar openen ook geheel nieuwe terreinen, zoals de (uiterst-moeilijke) fotografie van vogels in de vlucht en (veel te weinig beoefend) het fotograferen van vogels tijdens het voedselzoeken. Te veel nog stellen vogelfotografen zich tevreden met het „portret” van een vogel op of bij het nest. Te weinig daarentegen wordt gestreefd naar biologisch interessante foto's, waarop gedragshandelingen duidelijk zijn vastgelegd, waarvoor vaak een reeks van foto's nodig zal zijn.

Wie met deze boeiende liefhebberij wil beginnen, kan zich geen betere gidsen wensen dan Hosking en Newberry; wie reeds ervaring heeft opgedaan, zal toch nog wel leren van deze „grootmeesters” kunnen leren. „Flasnight”, kleurenfotografie en filmen krijgen speciale behandeling.

K. Z.

Eric Hosking & Cyril Newberry: Bird Photography as a Hobby. Uitg. Stanley Paul, London, 1961. (Imp. Kirberger en Kesper, Oude Turfmarkt 153, Amsterdam-C.). Prijs f 7.60).

Geologie en bodemkunde van de Hoge Veluwe

Voor de „Studiekring voor de Veluwe” hebben Dr. G. C. Maarleveld en Dr. J. Schelling resp. de geologische gesteldheid en de bodemgesteldheid van het nationale park „De Hoge Veluwe” bestudeerd. De resultaten van hun werk zijn vastgelegd in een boekje, dat de studiekring inmiddels heeft gepubliceerd en dat een boeiend beeld geeft van een facet van het nationale park waar vogelaars over het algemeen „geen weet” van hebben. Daarom gaarne aanbevolen. Bij het boekje (26 blz.) is een geo-

morfologisch-bodemkundige overzichtskaart toegevoegd, uitgevoerd in kleurendruk.

K. Z.

Dr. G. C. Maarleveld en Dr. J. Schelling: Geologie en bodemkunde van het nationale park „De Hoge Veluwe”. Uitg. Studiekring voor de Veluwe. Te bestellen door overschrijving van f 2,— op postrekening 93 43 97 van Ir. F. E. Wilmer te Arnhem.

Hoor de vogels I — Serie B

Er zijn drie nieuwe langspeelplaten met vogelgeluiden uitgegeven in de serie „Hoor de vogels”, uitgegeven door de Nederlandse en Engelse vogelbeschermingsverenigingen in samenwerking met de Europese Fono-Club.

Deze serie is even degelijk verzorgd als de eerste, met mooie vogelfoto's op de omslagen en met een instructieve tekst, die noodt tot verder onderzoek. De er bij behorende zwart-wit-tekeningen zijn dit keer niet van Kolvoort, maar van Slijper en even goed en karakteristiek als die van de eerste serie.

De opnamen zijn weer uitstekend. Beginners zal het luisteren er naar een eind op weg helpen om vlug en goed vogelgeluiden te leren kennen, maar ook gevorderden kunnen er weer veel van opsteken, want bij aandachtig luisteren komt er Ik vraag mij af, wat hier kan zijn gebeurd?

nog hier en daar wat te voorschijn, dat buiten nog niet was opgevallen.

Bij sommige weergaven, b.v. die van de uilen, valt de sfeer van de omgeving, waarin is opgenomen, goed op.

Aan wat ik over de vorige serie in dit blad heb gezegd, heb ik niets toe te voegen; het is kostelijk om ook deze platen te horen en opnieuw: aanbevolen!

D. M.

Hans Traber: Hoor de Vogels I — Serie B. Drie 17 cm. 33-toeren grammofoonplaten met toelichtende tekst in het Nederlands en Engels, met de geluiden van 26 vogelsoorten. Uitg. Europese Fono Club, Amsterdam, 1961. Prijs f 5.50 per plaat, f 15,— per serie van drie.

Woudaapjes in de Biesbosch

De grote getijverschillen in de Biesbosch (normaliter 1,80 m!) zijn voor verschillende broedvogels een „limiting factor”, zodat deze elders tot broeden komen. We noemen o.a. *lepelaar* en *woudaapjes*.

Vogels als de *fuut*, *meerkoet* en *waterhoen* behoren hier eigenlijk ook toe. Zij broeden echter al sinds jaren in binnendijkse kreekrelicten, waar dus geen getijbeweging meer is.

De „Avifauna van de Biesbosch” (Wet. Med. no 13 van de K.N.N.V.) van Lebrét en ondergetekende vermeldt tussen 1932 en 1952 slechts 5 waarnemingen van het *woudaapje* tussen juni en oktober, echter geen enkel broedgeval.

In de zomer van 1960 werd in het Kwalgat, een afgesloten kreek in polder „De Biesbosch”, voor het eerst het broeden van het *woudaapje* vastgesteld (W. de Jong). Het nest bevond zich in een tamelijk smalle rietzoom. Aangezien de omgeving van het Kwalgat afgesloten gebied is en de rust er is gewaarborgd, bestaat er grote kans op herhaling en blijvende vestiging. We hopen de lezers van Het Vogeljaar hiervan op de hoogte te houden.

C. J. Verhey